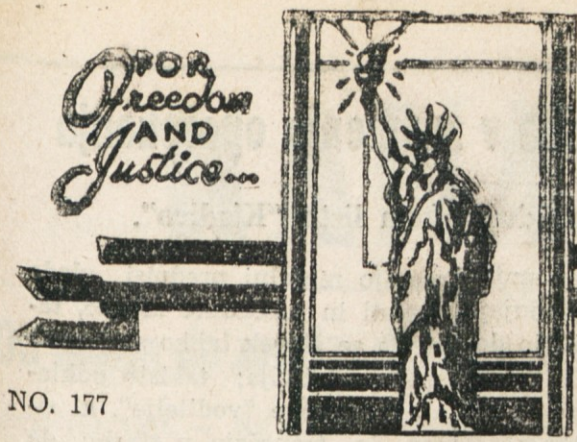

AMERIŠKA DOMOVINA

NO. 177

IN SPIRIT
FOREIGN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, TUESDAY MORNING, SEPTEMBER 15, 1970

STEV. LXVIII — VOL. LXVIII

Razgovori o Berlinu zopet koncem meseca

Od njihovega uspeha ali neuspeha bo zavisela odobritev nenapadalne pogodbe med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

BONN, Z. Nem. — Razgovori velikih štirih sil o položaju Berlina bodo obnovljeni 30. septembra. Pričakujejo, da bo Sovjetska zveza ugodila nekaterim zahodnim zahtevam in olajšala zvezo Zahodnega Berlina z Vzhodnim Berlinom in z Vzhodno Nemčijo ter seveda tudi z Zahodno Nemčijo.

Zahodne sile so pri razgovorih, ki so sa začeli letošnjo pomlad, zavzele za ureditev vprašanja celotnega Berlina, toda Sovjetska zveza je to odklonila in hotela razgovore omejit na samo Zahodni Berlin. Razgovori so trajali več mesecev, pa niso privedli nikamor.

Tekom razgovorov za podpis nenapadalne pogodbe med Bonn in Moskvo je Bonn izjavil, da bo pogodbo podpisal, pa jo ne da bo odobritev parlamentu, dokler ne bo urejeno vprašanje Berlina. Sovjetska zveza je nato pritiskala na Vzhodno Nemčijo, da je ta pristala na olajšanje pogoja Zahodnega Berlina. V ločaja Zahodnega Berlina. V ločnem te olajšave obstoje, ni znano, kot tudi ni znano, kako obsežne so.

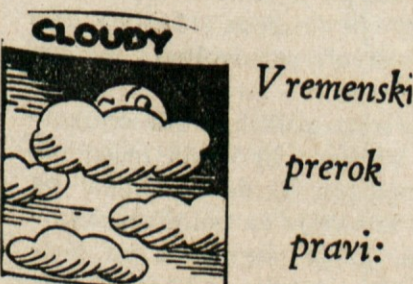
Kako daleč so Rusi voljni iti v pogledu olajšanja položaja Zahodnega Berlina in njegovih zvez s širšo in ožjo okolico, bodo pokazali razgovori štirih sil, ko se bodo 30. septembra začeli. Odločitev o tem, ali so Rusi šli dovolj daleč ali ne, bo ostala Bonnu in se bo pokazala v tem, ali bo Bonn predložil nenapadno pogodbo z Moskvo in odobritev ali ne.

Kaj prav za prav hočejo komunisti v Kambodži?

PNOM PENH, Kamb. — Dolge mesece so v Phnom Penhu računali, da bodo komunisti hoteli zasesti glavne prometne točke — predvsem luke — in seveda tudi glavno mesto in potem nadaljevali vojaški pohod v Južni Vietnam, kar jim ne bi bilo težko, ker bi imeli zavarovano zaledje. Zagovorniki te misli so potem še dodali, da bodo komunisti začeli izvrševati ta načrt šele po koncu deževne dobe, ki bo v par tednih.

Sedaj je začela prevladovati druga teorija: komunistom je predvsem za zasedbo pokrajin, ki pridelujejo riž. Riž je Severnemu Vietnamu bolj potreben kot revna kambodžanska ravnina in v vojaško ne preveč važna pokrajinska mesta. Tako skušajo sedaj zasesti pred vsem kraje z riževimi polji. Ko bo sezona za prevoz riža proti severu končala, pridejo na vrsto drugi vojaški cilji, za kar imajo rezerviranih kakih 40.000 vojakov.

Oktober bo pokazal, ali je to ugibanje pravilnejše od prejšnjega ali ne.

Toplejše z verjetnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 75.

Novi grobovi

Mary Rakovec
Včeraj je umrla 91 let stara Mary Rakovec z 9500 Wade Park Avenue, roj. Langerholc v Skofji Loka na Gorenjskem, od koder je prišla v ZDA l. 1909, vdova po l. 1947 umrlem možu Johnu, mati pok. Josepha in pok. Stanleyja, stara mati Jacqueline Savage, pramati. Pokojna je živela dolgo na 385 E. 163 St. in je bila članica ADZ št. 2 ter W. of W. Pogreb bo jutri dopoldne ob desetih iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62 St. na Highland Park pokopališče.

Štrajk na železnih začasno preprečen

WASHINGTON, D.C. — Zvezni sodnik Howard F. Corcoran je izdal odredbo, da štiri unije železničarjev ne smejo začeti štrajka proti trem glavnim železniškim družbam v deželi do 1.45 popoldne 23. septembra.

Unije so napovedale štrajk za danes, ko ni prišlo do sporazuma med njimi in železniškimi družbami. Predsednik ZDA ima možnost štrajk odložiti za 60 dni, da bodo tako unije kot železniške družbe imele možnost "ohladitve" in čas za iskanje sporazuma.

Odločnost je pomagala

BEIRUT, Lib. — Pretekli četrtek so angleške in švicarske letalske družbe objavile, da u-stavljajo ves zračni promet na tista letališča, kjer so pristajala ugrabljena letala. Takoj nato je libanonska vlada sklenila, da ne bo dovolila nobenemu ugrabljenemu letalu pristanek na letališču v Beirutu. Angleške letalske oblasti so dalje napravile še par korakov, ki otežujejo potovanje z letali v arabski svet.

Vse to je hitro vplivalo na razgredo arabsko domišljijo, kot so pokazali dogodki od sobote naprej v Jordaniji.

Umori v Kanadi

OTTAWA, Kan. — Po uradnih podatkih je bilo lani v Kanadi izvršenih skupno 342 umorov. Od tega je bilo 152 oseb u-streljenih, 76 pobitih do smrti, 61 zabodenih, 22 zadavljenih, ostali pa so bili umorjeni na razne druge načine.

CLEVELAND, O. — Tako trdijo pesimisti, ki verjamejo staremu pravilu, da na vroče poletje sledi mrzla zima, tako trdijo tudi nekateri strokovnjaki za kurivo. Ugotovili so namreč že spomladi, da bo letos primanjkovalo premoga. Ta napoved ni bila ravno prepričljiva, kajti ves svet je živel v veri, da je premogovna industrija v krizi. Pa ni več v krizi, premoga primanjkuje že par mesecev, posebno kvalitetnega, in ga bo primanjkovalo čez zimo, to trdijo cene zanj, ki se počasi pomikajo navzgor.

Pa vsemu temu ne bi verjeli, ako se sedaj ne bi oglašile nezainteresirane organizacije, ki skušajo presoati položaj kolikor mogoče nepri-stransko. Taka je na primer Ameriška zveza za goriva. Zveza skuša imeti pregled ne samo nad zmogljivostmi za proizvodnjo električnega toka, ampak tudi prirodnega in industrijskega plina, premo-

Danes začno jesensko zasedanje skupščine Združenih narodov

Danes bo uradno odprto zasedanje glavne skupščine Združenih narodov. Višek bo doseglo 25. oktobra, na dan 25-letnice obstoja ZN.

NEW YORK, N.Y. — Danes so bodo zbrali v palači ZN zastopniki 126 držav članic k letošnjemu jesenskemu zasedanju. Zborovanje bo odprla predsednica lanske skupščine Angie Brooks, zastopnica Librije v Afriki. Za novega predsednika bo po predhodnem sporazumu med članicami imenovan in izvoljen Norvežan Edward Hambro.

Glavna skupščina bo določila dnevni red, na katerega bodo prišli vsi "redni posli", proti katerim ni nobena od glavnih sil, najvažnejša, to je spor na Srednjem vzhodu in vojskovanje v Vietnamu, pa bosta običajno iz strani prepuščena reševanju izven glavne skupščine ZN. — Po sebo velja to za Vietnam.

Višek bo doseglo letošnje zasedanje 25. oktobra, na 25. obletnico odobritve ustanovne listine ZN. Tedaj bodo v New Yorku predsednik ZDA Nixon, predsednik vlade ZSSR, A. Kosygin, predsednik vlade Vel. Britanije E. Heath, predsednik Francoske republike G. Pompidou, zahodnonemški kancler W. Brandt in drugi.

Vprašanje kitajskega zastopstva bo prišlo sicer tudi letos na dnevni red, toda nihče ne pričakuje, da bo rdeča Kitajska že letos izrinila od kitajskega zastopstva vlado nacionalne Kitajske s Tajvana.

Skupna vrednost našega narodnega produkta bo dosegla trilijon l. 1971
WASHINGTON, D.C. — Gospodarski strokovnjaki napovedujejo, da bo gospodarstvo naše dežele doseglo prihodnje leto skupno vrednost tisoč bilijonov ali en trilijon. Računalniki so naračunali do konca prihodnjega leta skupni narodni dohodek, vrednost vseh produktov in služb, na 1,030 do 1,050 bilijonov dolarjev.

Prihodnjo zimo utegnemo včasih zmrzovati?

ga, nafte itd. Torej vsega, kar nam pozimi greje stanovanja ali pa daje razsvetljavo. Računski kažejo namreč, da ne bomo imeli premalo ne samo premoga, ampak tudi plina in nafte in atomske energije. Najmanjša motnja nam lahko prekrži vse dobavne načrte. To ni bilo govorno kar tja v en dan na posebni konferenci v Beli hiši, ki se je pečala s tem vprašanjem pretekli teden. Treba je le, da bo mraz pritisnil, bolj kot pričakujejo, da bo snega več, kot predvidevajo, kar bo povzročilo zastoj v transportu in poškodbe na prenosu elektrike v električnih omrežjih, da bodo na jugu večje povodnji kot navadno, da izbruhne par večjih štrajkov v rudnikih ali v transportnih mrežah, pa bomo zašli v škrpice.

Seveda ne bomo zmrzovali že prvi dan. Prva, ki bo deležna manj goriva in pogonske sile, bo namreč velika industrija. Njej bo dobava najpreje racionirana. To ni nič nenavadnega, to se je na primer dogajalo tudi lani v Cle-

Kandidatje že izbrali gesla za svojo agilacijo

WASHINGTON, D.C. — Kandidatje za senat so že nabrali svoja volivna gesla, tako sodijo politični opazovalci v Washingtonu. Borili so bodo v 35 državah. Republikanski kandidatje nastopajo precej na isti liniji: napadajo pomanjkljivosti v javni varnosti, zakonitosti, miru in redu.

Demokratski kandidati so si izbrali draginjo za tarčo. Vsak kandidat seveda še dodaja svoje kritike ali hvale, ki so važne za njegovo državo. Te splošne linije se držita tudi oba ohajska kandidata: Taft za republikance, Metzenbaum pa za demokrate.

Politični opazovalci mislijo, da bodo med 35 prostimi mesti demokrate dobili 22, republikanci pa 10, dočim o rezultatih v treh državah, med njimi tudi ohajski, še nimajo zanesljive sode.

Republikanski govorniki tudi radi poudarjajo, da je demokratska stranka preveč povezana z levicariji, kamor štejejo tudi vse liberalce. Demokrate se tega očitka hudo otepa in trdijo, da skrajni levicariji niso nobeni pristaši demokratske stranke, akoravno to morda kje in kdaj trdijo. Tako pravi tudi njihov voditelj L. O'Brien.

Potrební bodo novi davki

WASHINGTON, D.C. — Predsednik R. Nixon se boče na vsak način ogniti predlogom o kakih večjih novih davkih, vendar vse kaže, da to ne bo mogoče. Pri sedanjem stanju gospodarstva računajo, da bo imela zvezna vlada v tekočem proračunskem letu primanjkljaj 10 bilijonov, če ne poviša sedanjih davkov ali vsaj ne obdrži nekaterih, ki bodo potekali.

Tolikšen primanjkljaj bi brez dvoma dal novega ognja inflaciji, ki je komaj začela nekaj malega popuščati. Zvezna vlada, posebno pa predsednik Nixon sam se dobro zaveda, da je treba inflacijo zavreti in nato spraviti gospodarstvo v malo nageljši tek, ko se bodo bližale predsedniške volitve 1972. Davke bo mogoče povišati samo prihodnje leto, ne pa leta 1972.

RAZGOVORI PREKINJENI: PRI GMC ZAČELI ŠTRAJK

Pogajanja v avtomobilski industriji za novo triletno kolektivno pogodbo so bila prekinjena, ko sta bili obe strani prepričani, da trenutno na uspeh ni mogoče računati. Ker je stara pogodba potekla, je začelo delavstvo po starem geslu, da se brez pogodbe ne dela, štrajkati pri General Motors Corporation.

DETROIT, Mich. — Včeraj ob desetih dopoldne so se predstavniki Unije avtomobilskega delavstva in predstavniki General Motors Corporation zadnjič poskusili dogovoriti o novi kolektivni delovni pogodbi, ki naj bi zagotovila nemoteno delo v avtomobilski industriji. Razgovori so tekli do polnoči, ko je stara pogodba potekla, vendar ni uspelo doseči nobenega sporazuma. Delavstvo v tovarnah GMC z izjemo tistih, ki delajo za narodno obrambo in za druga podjetja, je začelo opolnoči štrajk. Pri Fordu in Chryslerju poteka delo normalno, četudi kolektivni pogodbi, ki sta tam prav tako potekli, nista bili ne obnovljeni in ne podaljšani.

Pogajanja so se začela že pred meseci, vendar je bilo precej očitno, da brez štrajka ne bo šlo. Ker so druge delavske unije dobile lani in letos tolikšna povišanja plač, je bilo jasno, da bo Unija avtomobilskega delavstva prav tako stavila visoke zahteve. Industrija teh zahtev pri spremenjenih razmerah ne more sprejeti, če noče zaiti v težave, vsaj tako zatrjujejo njeni vodniki. Avtomobilska industrija se bori z močno konkurenco na lastnem trgu, ko je nekdanji prečiščen del svojih produktov prodala v tujino. Od celotne prodaje avtomobilov v naši deželi, jih je bilo v zadnjem letu 16% tujega izdelka.

Močna tuja konkurenca

Industrija se je spustila v boj s tujimi izdelki s tem, da je postavila na trg lastne majhne avtomobile za približno isto ceno in z istimi lastnostmi, kot so tuji. Trenutno so na trgu trije taki domači avtomobili: Vega GMC, Pinto Ford Motor Co. in Gremlin AMC. Za prihodnje leto napoveduje tak avto tudi Chrysler Corp.

Delavske unije trdijo, da je avtomobilska industrija sposobna povišati plače, ne da bi s tem spravila v nevarnost lasten obstoj. Nekaj dvoma v tem pogledu imajo za American Motors Corporation in delno za Chrysler Corporation, ki sta obe imeli v zadnjih četrletjih izgubo.

General Motors ima zaposlenih 416.000 ljudi. Zadnji splošen štrajk pri tej družbi je bil leta 1964, pred tremi leti je bil štrajk pri Fordu. Trajal je 7 tednov. Najdaljši je bil štrajk pri GMC leta 1945-1946, trajal je 119 dni. Kot tedaj smo tudi tokrat v prehodu iz vojnega v mirnodobsko gospodarstvo, četudi v veliko manjšem obsegu. Nihče ne pričakuje zato, da bi se štrajk vsekakor poseben dolgo. Unija ima na razpolago 120 milijonov dolarjev za podporo stavkujočim. Trdijo, da bo to zdržalo za nekako 7 tednov.

Jedro spora: plače in pokojnine
Jedro spora je zahteva unije po višjih plačah, v prvem letu triletno pogodbe vsaj 63 centov na uro, med tem ko je družba voljna dati le 38 centov, razlika je torej 25 centov. Unija zahteva za vse delavce pri GMC, ki so dopolnili 30 let dela pri družbi \$500 mesečne pokojnine neoziraje se na starost delavca.

Industrija trdi, da je povprečna delavska plača v avtomobilski industriji \$4.02 na uro, robne koristi pa znesejo še \$1.75 na uro. V kolikor bi GMC sprejela zahteve Unije samo v pogledu plač, bi jo to stalo letno preko 216 milijonov dolarjev, kar je lepa vsota tudi za mogočno družbo, kot je GMC.

Zadnje vesti

AMAN, Jord. — Predstavnik Ljudske fronte za osvoboditev Palestine je izjavil včeraj, da bodo z talci, ameriški državljanji, postopali enako kot z izraelskimi. Kadar bodo izpustili Izraelce, bodo izpustili tudi Amerikance. Razgovori za izpustitev talcev se nadaljujejo, vendar o njih ni znano veliko podrobnosti.

JERUZALEM, Izr. — Zunanji minister Abba Eban je včeraj izjavil, da Jordanijske vlade ne bo mogoče jemati kot resnega in sposobnega predstavnika Jordanije v razgovorih za pomiritev Srednjega vzhoda. Izrael je včeraj izpustil 75 od 450 prijetih Arabcev z zasedenega ozemlja Jordanije in Gaze.

VATIKAN. — Včeraj je bilo objavljeno, da bo sv. oče obiskal 27. novembra Filipine, kjer bo imel poseben nagovor za Azijo, nato pa bo odletel v Avstralijo, ki je edini kontinent, ki ga doslej še ni obiskal.

PHNOM PENH, Kamb. — Vlado odred, ki je skušal od Skouna prodrati proti Kompong Thom po cesti št. 6, so rdeči ustavili in mu prizadeli v večurnem boju včeraj hude izgube.

Poravnajte naročnino, če le mogoče, na prvo obvestilo!

Iz Clevelanda in okolice

RAZNASALCA IŠČEMO

Uprava Ameriške Domovine nujno išče raznasalca za Newton, Locherie, Monterey, Naudmann, Renwood, Ormiston, Abby in Tyronne avenije, starega nad 10 let. Lepo prosi, če bi kdo vedel za pridnega in zanesljivega dečka, da takoj pokliče v urad lista: 431-0628.

Banket—

V nedeljo, 20. septembra, priredi Slov. nar. dom na Maple Heights, 5050 Stanley Avenue, svoj letni banket s plesom. Začetek ob 5. popoldne. Za vstopnice kličite tel. 662-9731.

Vpis v volivni imenik—

Jutri, v sredo, bodo odprte v vseh predelih okraja Cuyahoga volivne koče za vpis v volivni imenik. Vsi, ki so postali polnoletni, vsi, ki so se od zadnjih volitev selili in one, ki so se poročile, se morajo prijaviti za vpis v volivni imenik, če hočejo 3. novembra voliti. V 23. vardi bodo odprta od 10. dopoldne do 2. popoldne in od 4. pop. do 9. zvečer sledeča volišča: Šola sv. Vida na Glass Avenue, Hedge School na 1075 E. 74 St., St. Francis School na 7210 Myron Ave., Stanard School na 5360 Stanard Ave., Slov. nar. dom na 6417 St. Clair Avenue, Case School na 1535 E. 40 St., East Madison School na 1130 Addison Rd., Wilson Jr. High School na 1625 E. 55 St. in Immaculate Conception Church na 4129 Superior Avenue. Kdor se ne bo šel vpisati jutri, pa ni pravilno vpisan v volivni imenik, bo imel možnost vpisa do 23. septembra, pa bo moral iti v glavni volivni urad na 2400 Payne Avenue.

Garafoli mesto Stanton—

Včeraj je predsednik mestnega sveta James V. Stanton, ki je kandidat za kongresnika v 20. volivnem okraju, kjer je pri primarnih volitvah porazil demokratskega tekmeca kongresnika M. A. Feighana, nenadno odstopil. Na njegovo mesto je bil izvoljen Anthony J. Garafoli, zastopnik 19. varde. Pri volitvah je Garafoli na sestanku demokratskih mestnih odbornikov dobil 10 glasov, E. Turk, zastopnik 23. varde, pa 8. Dolgo so napovedovali, da bo nasledil J. V. Stanton E. Turk, toda v zadnjih tednih je ta izgubil med demokratskimi mestnimi odborniki nekaj podpore v korist Garafolija, ki je zato včeraj tudi prevladal. Novi predsednik je bil podobno kot E. Turk ožji sodelavec odstopivšega predsednika J. V. Stanton. Je odvetnik in sposoben odbornik.

Nixon pojde v ZN 24. oktobra

WASHINGTON, D.C. — Združeni narodi bodo praznovali 25. oktobra 25-letnico odobritve ustanovne listine. Tega slavlja se bo udeležilo večje število državnih poglavarjev, med njimi tudi predsednik ZDA Richard M. Nixon in predsednik sovjetske vlade A. Kosygin.

Vesti iz Bele hiše pravijo, da bo Nixon prišel v New York predvidoma 24. oktobra. Tam se bo razgovarjal poleg z vrsto poglavarjev in predsednikov vlad srednjih in manjših držav, predvsem z Rusom A. Kosyginom, z Nemcem W. Brandtom in Angležem E. Heathom.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Združene države:

\$13.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 177 Tuesday, Sept. 15, 1970

Čilske volitve

Predsedniške in parlamentarne volitve v Čilu so bile zanimive za ves svet, posebno pa za Ameriko. Zanje se je zanimal tudi ves rdeči svet, tudi Jugoslavija. Tito je poslal celo tovariša Kardelja v Latinsko Ameriko, da je tam prodajal svoj titoizem. Kako, je lepo opisal v svojem govoru na televiziji v Beogradu. Titovci so torej izpolnili svojo partijsko dolžnost, svobodni svet je pa pasel svojo radevednost. Ni se niti toliko potrudil, da bi svetoval več sloge proti propagandi za složen levičarski nastop pod vodstvom komunizma. Rezultati niso mogli izostati. Relativno zmago so odnesli levičarji pod vodstvom komunistov, akoravno je zanj glasovalo le 36,3% vseh volivcev, dočim je kandidat desnice dobil le 1,4% manj glasov.

Komunisti so prišli do zmage po znanem receptu: zbrali so pod zastavo levičarskega programa vse, kar v Čilu sili na levo. Zato je bilo v levičarski koaliciji združenih kar šest večjih in par malih strank: komunisti obeh vrst, mskovske in peipinške, večina radikalov, odlomki krščanskih socialistov in seveda tudi vse liberalne struje. Komunisti so načrtno žrtvovali vse koristi, kar bi jih lahko zahtevali kot najmočnejša skupina. Obnašali so se tako, kot se obnašajo v vsaki ljudski fronti, kajti leva volivna kombinacija ni bila več kot običajna rdeča ljudska fronta, ki jo dobro poznamo še iz Evrope, seveda oblačena v čilsko modo. Pri tem je njen kandidat dr. Allende dobil samo 36,000 več glasov ali 1,4% kot desničarski kandidat Alessandri v precej ohlapni desničarski organizaciji, kjer se je združilo vse, kar je proti komunizmu.

Glavno odgovornost za take volivne rezultate nosijo krščanski demokratje. Dolga leta so se pripravljali na svojo politično misijo in svet je mislil, da so se dobro konsolidirali. Opazovalci, k so temu gibanju sledili od blizu, pa niso bili takega mnenja, bali so se presenečenja. Stranka ni zasejala idej svoje organizacije. Vse preveč se je v njej razbohotila želja po neki novi originalnosti, ki jo je gnala v tekmo s komunistično propagando. Krščanski demokratje so hoteli biti bolj socialistični kot komunisti! Ta tekma je morala roditi trenja v stranki. Radikalni levičarji so očitali drugim pristašem tega gibanja, da niso dosti socialno in da podpirajo na tihem kapitaliste, kot dokaz so pa rabili ravno politiko strankinega predsednika Freyja!

Frey je bil previden politik. Ni hotel volivcem obetati več, kot se je pri danih razmerah dalo doseči. Kjer ni šlo drugače, je segel tudi po kompromisu. Tako se je na primer s tujim kapitalom rajše pobotal, kot boril do konca. Prevladalo je mnenje v javnosti, da je to za čilsko stvarnost še najboljša politika. Kar so verjeli zmerni Čilenci, niso verjeli skrajnejši vseh čilskih strank, tudi krščansko-demokratske. Vbili so si v glavo, da imajo komunisti boljše politiko. Tako so v vrstah krščanskih demokratov nastala trenja, ki so vodila do razkolov. Cele skupine pristašev so se selo pod vodstvom bivših strankinih ministrov ločile od stranke in šle na svoje, oziroma pri sedanjih volitvah v koalicijo z levičarskim blokom. Kakšne usodne posledice za čilsko politiko je to imelo pri zadnjih volitvah, so pokazali rezultati.

Ako bi bilo pri krščanskih demokratih ostalo le 40,000 članov ali nekaj nad 5% vseh pristašev, in glasovalo za Freyjevega kandidata Tomiča, bi bil dobil relativno večino desničarski kandidat Alessandri, kar bi bilo vsekakor boljše od sedanjega stanja. Precej je odgovoren za take posledice tudi Frey sam. Se je vse preveč brgal za "vladne posle", ki jih je res vzorno vodil, premalo pa za stanje v stranki. Predvsem bi bil moral bolj odločno nastopiti za ideološko enotnost v stranki in ne dovoliti, da razvija vsaka struja v stranki svoj "krščanski socializem". Kakšen je ta "socializem", smo videli na mednarodnem kongresu mladih krščanskih demokratov, ki je o njem AD podrobno poročala. Že tam je čilska delegacija zastopala ideje, ki ravno radi svoje zmešanosti niso obetale nič dobrega. Ako so to opazili tudi delegatje na kongresu, tem bolj bi moralo za to vedeti vodstvo stranke v Santiagu in primerno ukrepati. tako pa se je zdolilo ravno to, kar bi se ne smelo. Mladi krščanski demokratski rod je padel pod vpliv levičarskih idej, ki prevladujejo na čilskih univerzah in ki se vse gibljejo v okviru "socializma", in obenem delal zmedo v drugih strankinih plasteh.

Da bo nesreča še večja, je Frey postavil za kandidata senatorja Tomiča, ki je zaletelo politiko na levo le še podpiral, dočim bi jo moral držati v zmernih ideoloških kanalih. Kako zelo se je Tomič zagledal na levo, priča dejstvo, da je prvi šel čestitat Allendejuzmago in to potem, ko je Allende ponovil po volitvah nekatere najbolj kritične izja-

ve iz volivnega boja in jih postavil kot vodilne ideje svojega delovnega programa!

Nekaj odgovornosti za tak volivni rezultat nosi tudi gibanje dr. Alessandrija. To je bila koalicija nekdanjih desničarskih strank in sedanjih desničarskih struj, ki se je proti pričakovanju dobro obnesla. Morala je biti precej tudi samozavestna, kar ni bilo neupravičeno, saj ji je manjkalo le nekaj več kot dober odstotek glasov, pa bi bila zmogala. Vendar bi ji bila previdnost svetlovala, da bi Freyjevo stranko opozorila, kje tiči politična nevarnost levičarstva. Tako je pa tolkla po Freyju in njegovih pristaših in jih v volivni ihti verjetno naslikala kot privesek komunizma, kar je seveda odbilo marsikaterega krščanskega demokrata, da je kritičnejše gledal na stanje v lastni stranki. Morda ni šel volit, morda je pa šel volit konservativne kandidate.

Kako se bo sedaj razvijala čilska politika, je težko predvideti. Počakati je treba najprej na 24. oktober, ko bodo "volivni možje", kajti to so tisti dan člani parlamenta, izvolili novega predsednika. Ako bo to dr. Allende, bo imel takoj sitnosti v parlamentu. Tam bo namreč imel za svoj delovni program le manjšino 80 glasov med 200. Manjkalo mu bo 20 glasov. Kje jih bo dobil? Od tega bo odvisen uspeh njegovega režima. Pri tem bodo komunisti predložili svoj politični račun. Ali ga bo novi predsednik mogel plačevati, ako bo imel le 40% parlamenta, kot vladno stranko? Odgovore na ta in podobna vprašanja moramo prihraniti na dobo po 24. oktobru.

BESEDA IZ NARODA

"Vinska trgalev" na Slovenski pristavi

CLEVELAND, O. — Početnice so za nami, kopaljšča so izumrla, pikniki so le še redkost, šolska vrata so se odprla na stečaj — skratka jesen je tu in prireditve v prosti naravi se že selijo spet med zidove. Tudi "Slovenska pristava" bo zaključila svojo letošnjo sezono prihodnjo nedeljo, 20. septembra, na svojih pikniških prostorih in sicer s svojo vsakoletno "vinsko trgatvijo".

Na razpolago bodo dobra in okusna okrepčila, za veselo razpoloženje bo pa poskrbel orkester "Sonet", ob čigar melodijah se bomo lahko vrteli stari in mladi in tudi izmaknili kak grozd, če nas budno "oko postave" ne zaloti in za kazen ne zapre v ječo! Vsekakor obeta se nam lepo in prijetno popoldne, pridite v čim večjem številu, pripeljite s seboj svoje prijatelje in znanec in se še enkrat naužite dobrega in svežega zraka, zakaj to je letos poslednja prireditve na Slovenski pristavi!

Na svidenje v nedeljo!

M. P.

Zaveden rojak dopolnil 88 let

CLEVELAND, O. — Dolgoletni, zvesti naročnik Ameriške Domovine Frank Rupert, 18801 Kildeer Avenue, je danes dopolnil 88 let. Kljub visoki starosti ni še vedno trden in vesel. Skrbi za svoj vrt in za vse okoli svojega doma. Obrezuje in zaliva, okopje in rahlja zemljo ter še vedno sam potiska stroj za košenje trave, kadar je to treba kositi.

Frank Rupert gre rad med ljudi, udeležuje se piknikov. Posebno rad gre na farmo SNPI, kjer se tudi še zavrti in kakšno zapoje. Je vnet pevec, eden od ustanoviteljev moškega pevskega zbora in njegov član vse od leta 1936.

Rojen je bil v Vevčah pri Devici Mariji v Polju ali v Polju pod Ljubljano, kot kraj sedaj imenujejo. Pravi, da je bil rojen prav opolnoči kot nekaj Božje dete.

Trdnosti in zdravja rokaja Franka Ruperta se veseli pet njegovih otrok, njegova tretja žena Rozi, pa tudi številni prijatelji in znanci, ki si jih je pridobil v letih svojega življenja v tej deželi in v rodni Sloveniji. V Ameriki je od l. 1912.

Poznanemu in spoštovanemu rojaku čestitamo k rojstnemu dnevu in mu želimo še mnogo zdravih in veselih let v krogu njegovih dragih!

AD

Študijski dnevi v Dragi

TRST, It. — V soboto, 5. septembra, popoldne so se pričeli v Dragi študijski dnevi, ki jih je že peto leto zapovrstjo organiziralo Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. Predsednik društva prof. Jože Peterlin je v pozdravnem nagovoru poudaril misel, da so sicer med udeleženci različni pogledi in nazori, da pa dobro naroda zahteva, da najdemo potrebno sodelovanje. Spomnil se je tudi bazoviških junakov, ki so pred 40 leti padli za narodne ideale.

Med prisotnimi smo opazili jugoslovanskega konzula v Trstu Draga Zvaba, škofovega vikarja msgr. Lojzeta Škerla in številne vidne slovenske izvoljene predstavnike, med katerimi je bil tudi deželni poslanec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka.

Prvo predavanje je imel sociolog dr. Jože Gorčič z ljubljanske univerze. V svojem predavanju o socialni preobrazbi slovenske družbe je govoril o odhajanju Slovencev na delo v tujino, o problemih delitve dohodka, o razdelitvi moči odločanja v podjetjih in o potrošniški miselnosti, ki se je na Slovenskem tako razbohotila. Koreferat k omenjenemu predavanju je imel prof. Maks Šah, ki je prikazal socialne spremembe Slovencev v zamejstvu, predvsem na Tržaškem.

Drugo sobotno predavanje je imel pesnik in urednik "Sodobnosti" Ciril Zlobec, ki je razčlenil današnjo slovensko idejno kulturno stvarnost. Koreferat k temu predavanju je imel dr. Vladimir Vremec, odgovorni urednik "Mostu" iz Trsta. Sledila je živahna diskusija.

V nedeljo dopoldne je na kraju zborovanja daroval sv. mašo pomožni škof ljubljanske nadškofije dr. Stanko Lenič. Med mašo je izobražencem podal duhovno misel, v kateri je med drugim naglasil Kristusov nauk o bratstvu vseh ljudi. Dopoldne sta bili nato na vrsti dve predavanji. Najprej je govoril prof. Tomaž Pavšič, sourednik revije "Kaplje" iz Idrije, o kulturni povezanosti Slovencev, ki živimo v zamejstvu, z matično domovino in obratno. Navedel je več nedostatkov, ki še vedno omejeje povezovanje zavarajo. Nato je govoril dr. Emidij Susič, zunanji sodelavec Instituta za mednarodno sociologijo v Gorici, o mednarodni povezanosti. Dr. Susič je podal mnogo zanimivih podatkov ter je študijsko osvetlil nekatere sociološke raziskave, ki jih omenjeni institut izvaja. Tudi po teh dveh predavanjih se je razvila krajša debata.

Popoldne je najprej predaval dekan bogoslovne fakultete

Ljubljani prof. dr. Maks Mičlavčič o etičnem potencialu in tiskih malih narodov pri sodobnem razvoju enotnega človeške družbe. Koreferat o problematiki narodnih manjšin nasplošno in posebej o naši narodni skupnosti z zamejstvu je imel dr. Matej Poštovan, ki je v strnjemem, a v jasnem filozofsko-pravnem slogu podal več zanimivih tez o omenjeni problematiki. Zaključno predavanje o zaprtosti in odprtosti sodobne slovenske kulture je imel prof. Edward Kocbek. Znani slovenski ideolog krščanskega socializma je z njemu lastnim briljantnim slogom prikazal slovenskega človeka v potrošniški družbi in njegovo razočaranje nad marksizmom in krščanstvom, oziroma nekaterimi njegovimi predstavniki. Koreferat k temu predavanju je imel pisatelj Lev Detela z Dunaja. V debato je nato poseglo več poslušalcev.

Kot kronisti se ne maramo spuščati v ocenjevanje in v razčlenitev posameznih tez, ki so jih podali predavatelji. Pričakujemo, da bo Društvo slovenskih izobražencev izdalo letošnja in lanska predavanja, kot je to storilo za predlanska, v posebni knjigi. Pričakujemo pa tudi, da bo kdo kritično ocenil zlasti razne trditve Edvarda Kocbeka, ki se nam nikakor ne zdijo v skladu s pokoncilsko Cerkvijo, da drugega ne rečemo.

K. G.

Slakova skupina pride!

DENVER, Colo. — Kakor vedno, tako tudi zadnja leta pevsko in glasbeno življenje v Sloveniji procvita. Sadovi tega so klasične, nabožne in ljudske pesmi in obilnem številu. Med številnimi skupinami, ki danes nastopajo, se posebno odlikujeta Avenikov kvintet in skupina Lojzeta Slaka.

Ko sta si brata Vilko in Slavko Avenik ustanovila svoj kvintet leta 1952. (klarinet, klarinet, kitara, trobenta in bas), so kaj kmalu njihove pesmi in zvoki postali najbolj popularni v Sloveniji. Njihov sloves je prekorčel meje Avstrije, Italije, Nemčije, Francije in Anglije, dosegljivi tudi Združene Države Amerike in še druge države. Ravno letos so končali svoje uspešne nastope po ZDA.

Lojze Slak je posebno blesteč tehnik v instrumentalni igri na diatonični harmoniki na gumbce. Diatonična harmonika ima navadno tri ali štiri vrste gumbov; vsaka vrsta proizvaja glasove gotove tonovske lestvice. Vrste so urejene v muzikalnih "krogih po petinkah"; instrument ima tudi specialno uglasbenost, ki proizvaja primerno tresoce, se glasove, ki odgovarjajo glasbi za polke. Na razpolago je dovolj gumbov za baze za levo roko in njihovih zvoki izpopolnjujejo celoto. Kromatična skala ni mogoča na harmoniki na gumbce.

Vsi ljubitelji slovenskih pesmi in melodij iz Denverja in njegove okolice bodo imeli priliko poslušati Lojzeta Slaka, njegov trio in pa moški kvintet "Fantje s Praprotna" dne 4. oktobra od 4h do 8h zvečer v Slovenskem Domu, 4464 No. Washington St., telefon 623-9847. Skupina predvaja nad 100 originalnih skladb Lojzeta Slaka, pa tudi druge priljubljene slovenske pesmi in melodije, tudi stare narodne, tako da bo lahko vsak prišel na svoj račun. Ob tej priliki bodo na prodaj Slakove plošče, po \$5. — vsaka, kakor odlična plošča "Titanik" in "Visoko nad oblaki". Ta plošča je bila nalašč prirejena za njihovo turnejo po Ameriki in Kanadi.

Vsi se že zelo zanimamo za to odlično skupino igralcev in pevcev. Gospod Lojze in celotna Vaša skupina, dobrodošli v našem planinskem rajju.

Joan Birs

Najdaljša reka v Franciji je Loire.

Slovenska Koroška v znamenju oporekanja

Razmišljanja ob dunajskem listu "Kladivo".

Pripadniki slovenske manjšine v Italiji pozorno zasledujejo razplet bolesne krize, ki jo doživljajo koroški Slovenci. Čutijo se soprizadete. Niso samo krvne vezi, iz katerih se poraja zaskrbljenost, pač pa tudi istovetnost usode narodnih manjšin, izpostavljenih podobnim težavam in pritiskom. Kakor so uspehi in pridobitve slovenske manjšine v Avstriji razlog za ponos in pobuda k novim stremljenjem pri slovenski manjšini v Italiji, tako so koroški porazi in polomije vir razočaranja in malodušnosti na Primorskem. In obratno. Narodne manjšine iste generacije, dasi živijo v mejah različnih držav, so krvne in psihološko zelo tesno medsebojno povezane, medsebojni vplivi, dobri in slabi, so česte usodnega pomena. Zato pa s morata manjšini stati tesno ramo ob ramenu v boju za dosego manjšinskih pravic, se podpirati, si izmenjavati izkušnje pa tudi se opozarjati na napake in kvarne poteze.

Na Koroškem se vedno huje stopnjuje spor med določeno skupino visokošolcev na Dunaju, ki že snubijo v svoje vrste celo same gimnazijce v Celovcu, in med drugimi vodilnimi izobraženci. Mladi so stopili na plan sprva z "Mladjem", zdaj pa s "Kladivom". Pot, ki so jo drzno ubrali, ni samo pot protesta in upora proti nekaterim osebam in ustanovam, niti ne samo odpor proti "nekrščanskemu in nečloveškemu ravnanju", pač pa nekaka "kulturna revolucija" v malem, ki stremi po zrušitvi vsake avtoritete in po uničenju verskih in nravnih vrednot. S tem pa so "mladi" prešli meje svoje ožje zemlje in ogrožajo dobrine, ki so svete vsem Slovincem.

"Na Koroškem je fletno..." — "Priglašeni dunajski študentov in celovških dijakov" je z denarnico pomočjo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem pričelo izdajati list "Kladivo", ki naj bi bil glasnik njihovega nezadovoljstva in protesta zoper nedemokratičnost javnega življenja. Slovensko "ljudstvo" na Koroškem je le "pokorna in ponižna" raja, brez "kritičnih in samozavestnih ljudi". Zanje mislijo razne družbene institucije: Cerkev in šola jih vzgajata v "strokovne idiote". Nad ljudmi stoji "narod", to je skupina ljudi, ki se proglašajo za narodnjake, zlasti če to služi njihovim "profitskim interesom". Ti narodnjaki spočenjajo visoke misli, programe in ideologije, ki jih potem širijo po verskih in prosvetnih listih med ljudstvo; oklepajo se nekih "starih zaprašenih tradicij, ki jim pravijo svetinje"; umaknili so se "na zgolj ideološko področje", ki ni nič skupnega z življenjskimi potrebami koroških Slovencev. Dokler ne bodo ti narodnjaki zamenjali svoje "narodne politike" z "ljudsko politiko", ki bo temeljila v "konkretni situaciji slovenskega ljudstva", bodo plaval v oblakih, pa naj objavljajo še tako zveneče izjave, programe in sklepe.

Ko so visokošolci tako nakazali svoje načelno stališče in ga podprli s številnimi Cankarjevimi citati o "očilendnih narodnjakih", sledi osrednji članek "Pastirjem zmanjkuje o vac". Članek naj bi bil odgovor pisu "Dvakrat Korotan", ki ga je dr. Janez Hornboeck objavil v lanskem koledarju Celovške Mohorjeve družbe. Članek vsebuje poleg težkih napadov na osebo msgr. Hornboeck, na Mohorjevo družbo in na dunajski dijaški dom "Korotan" celo vrsto drznih načelnih izjav, po katerih naj bi odklanjali "katoliški kompleks: vero, moralo, Cerkev" ter klerikalni postulat "iracionalne avtoritete"; nasprotno zahtevajo, naj se vendarle od-

pravijo moralni predpisi glede čistosti in krščanske askeze, tako da se človek lahko svobodno spolno izživlja; takisto odklanjajo koroške "voditelje", ki sicer že trepečejo v strahu, da jim drugi iztržejo vaje iz rok. To bi bila kratka vsebina prve številke "Kladiva". Kako naj jo ocenimo?

Zamisel izdajati dijaški list je sama na sebi dobra, znamenje življenja je, obljuba za bodočnost. Toda list, ki izhaja z denarjem neke politične organizacije, je že pogojen. Njegov polet je nesvoboden, okrnjen.

Da si mladina želi glasila, v katerem bi se razpisala, izpovedala v slovo sodobnega oporekanja svoje nezadovoljstvo in zahteve, se odprla dialogu in tudi ustvarjalni polemiki, iskala novih poti, novih možnosti za rešitev žgočih vprašanj, bo po zdravil vsakdo, ki iskreno želi, naj mladi rod dozori v sposobnega ustvarjalca jutrišnjega sveta in zgodovine. Problem je v tem, kakšno je glasilo in kateri so nameni, ki jih hoče uresničiti.

Da na Koroškem "ni fletno", vemo vsi. Da bi bilo vse "ljudstvo" le nerazsodna raja, zaničamo. Kot povsod, tako so tudi na Koroškem dobri in slabi ljudje, več ali manj izobraženi, naravno zavedni in nezavedni, avnih in sključenih hrbenic. Hudo krivična pa je trditev, da so vse ustanove (družina, otroški vrtec, nižje šole, srednje šole, Cerkev) je sredstva, s katerimi se izvaja pritisk na ljudi, la postanejo le "poslušni delo-emalci". Prav tako je docela nespremljiva oznaka narodnih voditeljev, ker je neresnična, krajno žaljiva in zlobna, pa naj ist še tako citira Ivana Cankarja.

Znano je, da je Cankar z bolevito ironijo bičal tedanje slovenske razmere na umetniškem, kulturno-političnem, pa tudi na isto političnem področju. Sekal pa je na vse strani, na desno in na levo, na narodne voditelje in na negodne stremuhe. Med drugim je v svoji pikrosti tudi zapisal:

"V najnovejšem času so se rotila bitja, katera bi Zola imenovala 'strupene krote'. Z vsa mogočo vnuemo polivajo s pomijami /sakogar, ki jim sega čez glavo. V nemogočem srdu pljujejo žolč in strup, zvijajo se in kremžijo obraz, pa še zmenijo se ne za odgovore ne za dokaze ne za prediranje... So namreč izkušeni in bistril ljudje! Nič ne de, da so se pred par leti bili 'koko' na Prulah, da se še poznajo na gimnazijskih klopih sledovi njihovih hlač. Nič ne de, da v šoli niso pili modrosti, ker je tam nihče ne pije; nič ne de, da niso brali tistih stvari, o katerih tako resno in samozavestno govore in pišejo, kajti če bi bili preštudirali vse tisto, kar bi bilo po mojih mislih treba preštudirati takim glasnim vsevedcem, bi moral vsakdo izmed njih imeti Matjažvego brado... Ti ljudje vse vedo in kar je glavno: vedo, da vse vedo. V tem je nevarnost. Taki samozavestni, v se vedni ljudje so brutalni, brezobzirni, so aktivni... Ti vsevedni ljudje so namreč tako samozavestni in tako brutalni, da so si pridobili nedotakljiv privilegij za svojo vsevednost!" (Ivan Cankar, Izbrana dela, X. zv., Ljubljana 1959, str. 32, 72, 80.)

Sicer pa je razločevanje "ljudstva" in "naroda", kot ga dela "Kladivo", samovoljno in neznanstveno. Izraza "narod" in "narodna politika" sta strokovno izpirljena in imata točen pomen. Izraz "ljudska politika" pa naj kar velja za politično dejavnost, ki je "navsezana na konkretno situacijo slovenskega ljudstva" in ki ne šari v zgolj abstraktnem svetu. Odgovorni

(Dalje na 3. strani)

KANADSKA DOMOVINA

Od morja do morja, domače in splošne

TORONTO, Ont. — Na splošno je pri nas, kot pravimo, "vse po starem". Hodimo na delo, se vračamo domov, pojemo, se še malo pomenimo, pa gremo počivati, da bi naslednji dan lahko zopet prišli za delo. Počitnice smo letos v glavnem že porabili in družinski postaja počasi zopet živahnejše, ko rinemo v jesen in zimo.

Tega življenja se udeležujejo pretežno vedno isti ljudje, že ustaljeni naseljenci in njihovi otroci. Mlajši in mladi naseljeniki rod, ki je prišel v Kanado za glavnim valom protikomunističnih beguncev s trebuchom za krukum, hodi svoja pota, ki vokalno čisto mimo Titovega konzulata... Ti ljudje so šli od doma, ker so slišali in bili prepričani, da je življenje v Kanadi boljše, da bodo tu hitreje prišli do avtomobilov in vsega drugega, kar si navadni smrtniki v Jugoslaviji ne morejo zlahka privoščiti.

Ti ljudje so živeli v drugačem svetlu, njihova vzgoja je bila različna od naše, zato so nam do neke mere tuji; govore sicer slovenski jezik, vendar ubirajo njihove misli druga pota in iščejo druge cilje. Prav to bi nas moralo pripraviti, da bi jih skušali pritegniti, če pa že to ne gre, pa vsaj začeti in voditi z njimi razgovore. Na eni strani bi od njih dobili možnost boljšega pogleda v mišljenje novega rodu doma, na drugi pa bi tem novodošli pomagali do spoznanja naših stališč in gledišč, pa tudi kanadskih, ki smo jih mi dojemali, njim pa so še vedno tuji.

Doslej so bili stiki med obema slovenskima "rodovima" redki, prerediti. Mar ne bi bilo prav, da bi jih skušali načrtno organizirati in razširiti? Ne puščajmo jih izključnemu vplivu "Edinosti" in propagande, ki jo deli Titov konzulat. To velja tako za Toronto, kot tudi za Montreal in druga mesta, kjer je večje število "novih" in "najnovejših" slovenskih priselencev. Če naj bo tako delo uspešno, ga ne smemo obešati na veliki zvon, moramo ga vršiti tiho, za javnost komaj opazno ali sploh ne opazno. Išči mo te rojake, povabimo jih na razgovor, pojdemo z njimi kdaj, da bodo videli, da čutimo z njimi. Ne silimo vanje s svojimi nazori, ne dokazujemo jim, da je njihovo gledanje na svet napačno. Nič ne nima rad, da mu kdo govori zviška, mu pridiga, ga ponižuje ob poudarjanju lastne modrosti! Neprisiljenost, slovenska domačnost, odkritost in mirnost nam bodo odpirale srca!

Brezposelnost se čuti ponekod tudi med našimi ljudmi, ki so na splošno spretni in iskanju zaposlitve in jih podjetja ne odpustajo, dokler jim je le mogoče jih obdržati, ker so pridni in dobri delavci. Ko prihaja jesen v deželo, je težko računati s kakim izboljšanjem gospodarskega položaja v tem pogledu. Vsi gledajo z večjim upanjem v prihodnje leto, ko naj bi gospodarsko življenje zopet zacvetelo.

Draginja mori ves svet, tudi mi jo čutimo. Posebno prizadeva starejše rojake, ki žive od pokojnin in prihrankov. Vrednost teh pada, ko vse cene rastejo. Upokojenci bodo dobili z novim letom 2% poviška. To ni niti kaplja v morje, če upoštevamo sedanjo draginjo.

Sedanja povprečna pokojnina v naši deželi znaša \$79.58 na mesec. Dopolnilo k njej, ki ga

dobiva kaka polovica od 1.6 milijonov upokojencev, vdov in sirot, je sedaj \$31.82 na mesec. Naš pokojninski sistem je bil vpeljan leta 1966, predno bo v celoti izveden, bo minilo 10 let. Prvi upokojenci bodo dobili polno pokojnino leta 1976. Po sedanjem stanju bo znašala \$110.42 na mesec, po tedanjem pa bo morala biti vsa j za 12 odstotkov višja, če računamo na le 2% poviška na leto na račun draginje.

Strajki so nekaj običajnega, v Winnipegu bi radi štrajkali celo policaji in so od pokrajinske vlade zahtevali, da jim to pravico prizna. Verjetno jim služi za vzgled policija v Montrealu, ki je lani štrajkala. Posredovalni odbor je nezadovoljnim policistom v Winnipegu določil 6% splošnega povišanja plač vsemu osebju, 2% posebej pa prvorazrednim policajem.

Ustavna sprememba že dolgo zaposluje našo politiko. Zvezna vlada bi razpravo o tem rada pospešila in izdelala ob sodelovanju pokrajinskih vlad čim prej podrobne predloge, ki naj zakonjeni prinesejo boljše razumevanje med osrednjo vlado in pokrajinskimi, pa tudi na splošno boljše in učinkovitejšo javno upravo na vseh ravneh.

V Kvibeku je vlada opozorila zdravnike, da se ne bo pustila porivati sem in tja, ampak bo ohranila nadzor nad bolnišničnim zavarovanjem v svojih rokah. Zdravniki bi radi bili edini odločevalci pri tem poslu. Posebno tudi specialisti so zahtevali. Vladi so dali 15-dnevni ultimatum in zagrozili s štrajkom.

Predsednik ontarijske vlade John Robarts in predstavniki 8 držav ZDA so se sporazumeli pretekli teden na razgovorih v Torontu, da bodo delali na ohranjanju in razširitev delokroga in skupne mednarodne komisije v boju z čistočo Velikih jezer. Ontarijski minister za energijo in upravo naravnih sredstev George Kerr upa, da bo mogoče ustvariti enotno o srednjo ustanovo, ki bo nadzirala raven čistoče v Velikih jezerih. Nov sestanek vseh prizadevalcev bo v Michiganu v ZDA v prihodnjih 6 mesecih.

Frigidaire oddelek General Motors of Canada Ltd. v Oshawu je objavil, da bo s koncem letošnjega leta prenehal izdelovati in razpošiljati naprave za gospodinjstva, predvsem hladilnike. V tem poslu je bil od leta 1926, oziroma od l. 1932, kar zadeva lastno produkcijo. V oddelku je bilo zaposlenih 400 ljudi, ki bodo izgubili delo, v kolikor ne bodo vključeni v druge oddelke, ki bodo obratovali še dalje. Družba pravi, da bo ustavila obrat, ker ta ni več rentabilen v sedanjih razmerah.

Nova knjiga — "Klasje iz viharja"

TORONTO, Ont. — Pred nekaj dnevi sem prejel novo slovensko knjigo *Klasje iz viharja*. Izdal jo je znani kulturni, prosvetni in politični delavec v domovini, nato pa v emigraciji, dr. Ludovik Puš, ki sedaj živi v Ridgewoodu, N.Y., U.S.A. Bokal je pred 25 leti z nami. Knjiga je precej zajetna — 300 strani — in tiskana na čednem papirju. Tiskala jo je Mohorjeva družba v Celovcu. Avtor piše v obliki osebnih spominov. Piše zelo zanimivo, poljudno, v čisti slovenščini, nima nikake tuje

navlake, vse je razumljivo tudi za preprostega človeka. Tako prijetno se bere, da jo je težko odložiti in bi jo najraje kar v enem zasedanju prebral.

Piše od začetka prve svetovne vojne — največ iz časov med obema vojnami — pa vse do končati druge svetovne vojne in slika svoje napore in naše skupne napore, načrte in prizadevanja za afirmacijo kmečkega stanu.

Nam vsem je znano, da so komunisti privredili kmečki stan v domovini skoro na rob propada. V kmetu je bilo jedro odpora proti komunizmu. Zato je dala partija pred 25 leti pomoriti vse protikomunistične borbe (po večini kmečke može in fante) in delala na to, da ostalo opozicijo oslabi in zaduši. Hotela je kmetu kot stan izločiti iz javnega življenja. Na široko je odprla vrata v tovarne in mesta kmečki mladini in jo z vsemi sredstvi gonila od doma. Tako so zdaj kmečke domačije ostarele, nekatere pa celo opuščene. Mladina, ki je zgubila kruh v domačih tovarnah, noče več nazaj na kmetije, pač pa na debelo odhaja iskat boljše kruha v tuje, zahodne dežele.

Ob takem razvoju kmečkega problema se je lotil avtor opisa idejnih temeljev, načrtov in napredov za reševanje in utrjevanje kmečkega doma, ki so se rodili in razvijali med nami pred komunistično revolucijo. Ker je bil avtor v osredju teh akcij, jih je navezal na osebne dogodke, nanizal celo vrsto konkretnih primerov — zanimive lastne doživljaje. In ker ima slovenska narodna kultura vse od svobodnjakov sem svoje korenine v podeželski domačiji, je osrednji del knjige namenil širitvi in utrditvi te kulture.

Zdi se, da je knjiga zagledala dan v pravem trenutku, ko je znano, da je režim doma v resnih skrbih, da bi polna onemoglost kmeta ne prevrgla gospodarskega in socialnega ravnotežja in rodila usodnih posledic. Knjiga predstavlja tezo, ki nasprotuje dosedanjim partijski politiki in brani elementarne pravice kmečkega doma.

Čeprav vemo, da v Sloveniji postaja delavstvo precej močan steber slovenstva, obstoja nevarnost, da z nenaravno ošibitvijo kmečkega doma v imenu komunističnih dogem izgubimo tisto silo, ki je v zgodovini in še danes ohranja slovensko besedo.

Morda je še čas, da se prepreči. Morda je še čas, da našemu kmetu prilijemo novega upanja in poguma. Da povemo kmečke

mu ljudstvu, da ga zgodovinski razvoj ne vodi v uničenje, da ni pozabljen, da so vsaj nekateri ljudje, ki imajo koncept za bodočnost kmečkega doma. Zdi se, da se ta zavest spet obuja.

Potrudimo se, da rešimo, kar se še rešiti da. Knjiga dr. Ludovika Puša je velik pripomoček in pomagaljo, da bo knjiga našla mnogo bralcev — tako med nami, kot v domovini. Vemo, da doma marsikatera knjiga iz tujine najde pot od prijatelja do prijatelja. V premisslavljanju vsebine bo vzkliko upanje, da bomo potegnili klasje iz viharja in ga kmalu postavili v mirno ozračje svobodnega sonca, sijočega na slovenskega kmeta, ki bo ohranjal SLOVENSKI DOM iz roda v rod.

L. Ambrožič, st.

L. Ambrožič st.:

OBLJUBA DELA DOLG

Pa je po hudem viharju zopet zasijalo sonce sv. evangelija. Naši očetje so prejeli luč sv. vere deloma iz Ogleja, deloma iz Solnograda. Hitro se je širilo krščanstvo v naši deželi, ko so prišli pod Karlom Velikim v osmem stoletju Franki v našo deželo. Pri sosednjih Slovanih sta pokristjanjenje dovršila solunska brata sv. Ciril in Metod v devetem stoletju. Prišla sta pa tudi s Slovenci v neposredno dotiko. Ko se je pisalo 1085, je bila v Št. Vidu nad Ljubljano že ustanovljena samostojna fara.

Med ljudstvom je zelo živa še druga pripovedka — po ustnem izročilu — katera pripoveduje čudežni začetek te cerkve in božje poti. V takih oblekah pripoved je navadno skrito jedro zgodovinske resnice. Ta legenda je bila že večkrat opevana. Prav mično jo je sestavil neki J. Kovačič, kanonik v Trstu. Obsega 41 osemstopnih kitic. Ta legenda nam pripoveduje, da je našel preprost pastirček trikrat zaporedoma svojo živinico, klečečo pred lepo podobo Matere Božje v leščevem grmu. Vsakokrat jo pastirček ponesel domov materi in mati jo zaklene v skrinjo. Vendar je naslednji dan podoba zopet na istem mestu in živinica jo časti. Tako se je zgodilo trikrat. Končno so postavili na isto mesto malo kapelico in dali vanjo čudežno podobo. — V bistvu ravno to, le, da mesto vse črede imenuje samo dve ovčici mična pesmica, ki jo je zložil blagopokojni Andrej Praprotnik, nekaj učitelj na Dobrovi.

Tu podajamo to pesmico v njeni celoti:

Leži, leži dolinica,
dolinka lepa dobrowska;
zelene trate in polje
se z gozdi gostimi vrste.

Pastirček tam je pasel mlad
ovčice svoje mnogokrat;
zverine divje bal se ni,
od svoje črede jo podi.

Zgodi se nek poletni dan,
ko tropič svoj že ima zbran;
ovčic mu dveh ne staje še,
iskat ju koj po gozdu gre.

Ni dolgo in gozdu se mudil,
ovčici ljubi je dobil.
A' kaj je to, on sam ne ve,
klečali sta ovčici dve.

Pred njima pa podoba je
bleščeče Božje Matere.
In čudni strah obide ga,
prečudno gre mu do srca.

Podobico je koj pobral,
jo skrbno shranil, k sebi djal.
Domov hiti z ovčicami,
prigodbo pravit materi.

Podoba mati spravi to.
Ni mar ji zanjo kaj bilo;
naravnost izgovarja se:
igrača to otroška je.

Pastirček zjutraj v gozdu spet
podoba najde kakor pred;
domov hiti z ovčicami,
pokaže spet jo materi.

"Gotovo vzel si jo doma,"
zavrne mati sinčeka.
"Kako bi le podoba ta
v Dobravo gosto sama šla?"

In mati zopet spravi jo,
zaklene skrbno v skrinjico:
prepričati se dalje, če,
al' kaj resnice v temu je.

Pastirček zjutraj v gozdu spet
podoba najde kakor pred;
domov hiti z ovčicami,
pokaže spet jo materi.

In mati zlo prestraši se,
ko zve, da to resnica je.
Verjame vse in iz srca
časti Marijo in Boga.

Na kraj prigodbe čudne te
marsikteri romant, molit gre.
Kapelico sezidajo,
podoba v njo postavijo.

Marije čast se tu glasi,
pomogi mnoge Bog deli;
in kmalu se postavijo
prijazno cerkev romarsko.

Iz daljnih krajev sem ljudje
k Mariji v cerkev to hite;
in tudi še današnji dan
ta sveti kraj je dobro znan.

Tu starih sedem lip je še,
mogočno so izraščene;
po njih pa ptičice pojo,
Mariji hvalo, čast dajo.

Od bližnjih krajev in drugod
ljudje gredo sem na božjo pot.
Marija mila dobrowska
pomoč in milost mnogim da.

Vrnimo se sedaj k farni cerkvi dobrowski. Prvotna kapelica je morala biti majhna in preprosta. Ko je kraj zaslovel po obilnih, tukaj zadobljenih milostih, je postala kapelica preozka za množestevilne častilce Marijine. Z doneski pobožnih romarjev so leta 1231 pozidali prvo cerkev. (Letopis, str. 145 in nasl.) V tej cerkvi so bili naslednji oltarji: 1. veliki Matere Božje, v nebo vzete; 2. sv. Marije Magdalene; 3. sv. Lenarta; 4. zopet Matere Božje v nebo vzete. S tem oltarjem je bila sklenjena bratovščina enakega imena. Poleg teh oltarjev je bila še mala kapelica posvečena sv. Stefanu, prvemu mučencu. Po številu oltarjev soditi, ni bila prejšnja cerkev dosti manjša od sedanje.

Kakšna usoda je ob turških časih zadela to cerkev, se ne ve. Gotovo kruta sila sovražnikova ni šla brez škode mimo. Saj vemo, da so Turki večkrat ropali

in požigali po ljubljanski okolici in prav tod mimo je drvela l. 1416 ogrska in l. 1476 turška kruta sila. Zgodovinar Valvasor poroča, kako so napadli podružniško cerkev na Hruševem, ki je bila neznatna in skrita. Skoda, da les in zid molčita.

(Še pride)

SLOVENSKA KOROSKA V ZNAMENJU OPOREKANJA

(Nadaljevanje s 2. strani)

politiki bodo zato vodili narodno in ljudsko politiko.

Ne gre za to, da bi "študente, ki narodnim svetnikom kakšno zatrobiijo, lopnili po glavi", pač pa da jih postavimo pred lastno odgovornost: načela, ki jih izpovedujejo, so zmotna; zahteve, ki jih postavljajo, so le deloma upravičene, ta in ona je prava utopija, nekatere pa so nečestne; obtožbe in obsodbe, ki jih izrekajo, so po večini neosnovane in tudi hudo krivične. Neznanstveno in docela zmotno je pojmovati Cerkev kot zgolj svetno ustanovo, ki ni uspela vzpostaviti socialne pravičnosti, medtem ko je vsa njena vsebina in njen smisel v tem, da je Kristusovo skrivnostno telo, skupnost vere, upanja in ljubezni, ki ima poslanstvo, da razliva Kristusovo življenje v verujoče in jih tako vodi k večnemu zveličanju. Nečastno je za mlade ljudi, ki trdijo, da hočejo prekaliti svoj rod v poštenju, izobrazbi in kulturi ter mu biti vodniki v bolj človeško bodočnost, če ne vidijo lepših idealov kot je "svobodno spolno izživljanje", uveljavljanje "prepovedanih pravic", to je ukinitve moralnih predpisov. Krivično je pljuniti na zaslužno delo prejšnjih rodov in točasnih zaslužnih mož, zanikati vsako važnost obstoječim političnim in narodnim organizacijam, označiti Mohorjevo družbo za "mrliča"!

Dr. R. K. v K. G.

Neuvrščene države bodo prekinile zveze z Južno Afriko in Portugalsko

LUSAKA, Zamb. — Neuvrščene države, ki so imele pretekli teden tu svojo konferenco, so sklenile, da bodo prekinile diplomatske zveze z Južno Afriko in s Portugalsko, pa tudi ustavile z njima vsako trgovanje, podobno kot je bilo to v veljavi za Rodezijo. Poleg tega so pozvale vse zahodne države, naj ukinejo vso podporo "kolonialnim in rasističnim vladam".

Konferenca v Lusaki je bila tretja konferenca neuvrščenih, imela je smolo, da se je vršila prav v času, ko so palestinski arabski gverilci ugrabili štiri potniška jet letala in jih grozili uničiti s talci vred, če ne bodo izpolnjene njihove zahteve. Ves svet je zato gledal, kaj se godi na Srednjem vzhodu, konferenca neuvrščenih pa je minila, ne da bi svet o njej kaj prida slišal.

Večina afriških govornikov je hrumela proti Južni Afriki, Portugalski in Rodeziji, grozila in svarila, pa se prav tako zavdala, da črna Afrika sama, pa tudi vse neuvrščene države skupaj ne morejo veliko spremeniti položaja, če ne dobe podpore velikih sil. Južna Afrika je namreč še vedno gospodarsko naj-

CLEVELAND, O.

Ženske dobijo delo

Delo za žensko
Iščemo žensko za hišno delo, lahko stanuje pri nas ali pride dnevno; 4 šolski otroci, vse moderne udobnosti. Mora govoriti angleško. Kličite po 6. uri 247-4592.

(177)

SND išče snažilki
Slovenski narodni dom, 6409 St. Clair Ave. išče dve snažilki za delni čas. Oglasite se osebno v tajnikovi pisarni.

(180)

bolj razvita država vse Afrike, vojaško najboljše organizirana in najmočnejša.

Največkrat je kriv človek

Raziskave so dognale, tako trdijo tisti, ki skrbijo za varnost ljudi pri delu, da je v 80% kriv nesreče pri delu ponesrečenec sam.

CLEVELAND, O.

Help Wanted Female

Dishwasher
Tuesday, Wednesday and Thursday, 7:15 to 2:30.

Fanny's Restaurant
353 E. 156 St. off Waterloo Rd. (corner of Arcade Ave.) (179)

WOMEN

18 to 40

Light assembly. No experience necessary. Starting wage \$1.60 per hour. Apply in person at

PAULIN INFRARED PRODUCTS CO.
16100 S. Waterloo Rd. located on freeway, near Euclid, Ohio. Call 531-1780 for further information. No smoking permitted. (179)

Male Help Wanted

ASSEMBLERS

Small growing east side concern requires man for night shift. Light assembly and line assembly type employment. No experience required, will train. For interview apply in person at Personnel Department.

THE ANTENNA SPECIALISTS CO.
12435 Euclid Ave. (177)

Help Wanted Male or Female

Applications

now being accepted for machine operators. Full time. Day shift. Excellent rate and benefits.

The Ohio Broach & Machine Co.
399 E. 131 St.
681-2627 (179)

Short Order Cook
Monday thru Fri. 7 am to 3 pm
FANNY'S RESTAURANT
353 E. 156 St.
off Waterloo Rd. corner of Arcade Ave. (179)

MALI OGLASI

Iščejo stanovanje

Iščemo enodružinsko 6-sobno hišo za 4 odrasle, v Euclidski okolici, blizu transportacije. Kličite 361-8029 med 10. in 6. uro ali 431-3877 po 6. uri zvečer. (179)

Naprodaj

Maple Heights, hiša za 2 družini, dober dohodek. Kličite podnevi 662-4088, zvečer 663-9580. (183)

Opremljeni sobi oddajo

Dve opremljeni sobi, spalnico in kuhinjo, s kopalnico in verando zgoraj oddajo starejši, mirni ženi v okolici Sv. Vida. Kličite po 6. zvečer 431-6631. (178)

V najem

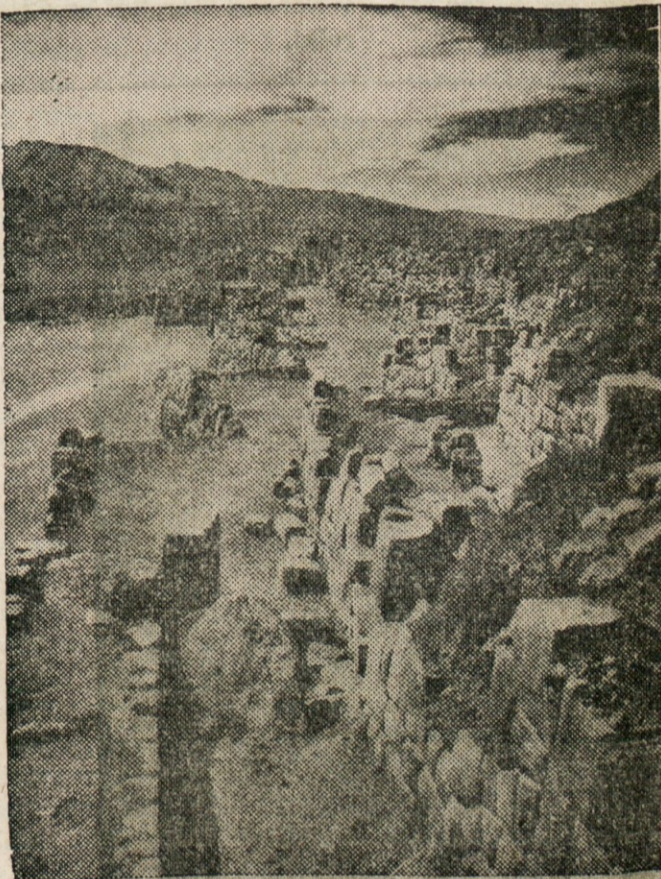
Odda se 4 opremljene sobe, zgoraj, in garaža v St. Clairski okolici, poštenim ljudem. Kličite 431-0628 in pustite naslov ali telefon.

(11,15 sept)

ODPRTO NOCOJ 6.30 - 8.30
18815 Chicasaw pri E. 185 St. bungalov, 2 spalnice spodaj, 1 zgoraj, kopalnica spodaj, jedilnica, klet, \$23.500. (15,17 sept)

Euclid Colonial
North of Lake Shore
3-bedroom brick, 1½ bath, 2-car garage, excellent condition. Very desirable tree-shaded street; in low 30's. After 5 call RE 1-6140.

VINE REALTY CO.
Cor. of 91 & Vine
942-4440 (15,18 sept)

OSTANKI STARE TRDNJAVE — V bližini mesta Cusco v Peruju so se ohranili tile ostanki nekdanje mogočne trdnjave Inkov. Inki so imeli mogočno državo v Južni Ameriki, ki pa so jo Spanci v prvi polovici 16. stoletja uničili.

LUIS COLOMA:

MALENKOSTI

Zakaj njena bolečina je bila v resnici velika, četudi je ni kazala na zunaj. Čutila je bol, tisto topo, suho bol, ki jo čutijo močne duše. V njenem slabotnem telesu je prebivala krepka, močna volja; takim dušam raste pogum, kadar vidijo nevarnost; v nesreči ne potrebujejo tolažbe, zadostujejo sami sebi. Currita se je otresla strahu onega nesrečnega večera, pripravila se je na obrambo, mirno in odločno je hotela pričakovati vse posledice tiste strašne noči...

Najprej si je hotela napraviti določen načrt, kako bo nastopila pred znanci in pred celo javnostjo; hotela si je pripraviti primerne odgovore, urediti vprašanja, katera bo dajala.

Priložnost je bila ugodna. Fernandito je moral v posteljo, lotevala se ga je oslabeleost, kakršna se navadno pojavlja pri ljudeh, ki bolehalo za mehanizem možganov. Currita se je zaprla v sobo in naročila, da nikogar ne sprejme. Pričakovala je, da se bodo zglašali radi umora številni sitni obiski, jo dra-

žili z nadležnimi vprašanji in ji izražali svoje sožalje, kakor pri smrti Velardovi. Ni vedela, kako, pa tisti strašni dogodek, za je padel Velarde, se ji je zdel sedaj veliko strašnejši nego prve dni...

Ali minil je ponedeljek, minila sta terek in sredo, pa noben voz se ni ustavil pred vrati, noben obisk ni prišel v predsobo, nihče ni položil posetnice brnastemu medvedu na srebrni krožnik, nobene sožalnice ni dobila, niti najmanjšega znamenja tolažbe ali kake pozornosti...

Zavzela se je, prestrašila jo je ta samota in si je ni znala razložiti... Ni še vedela, da je javno mnenje položilo pred njen prag truplo umorjenega Sabadella...

Ali prišla ji je na uho tudi ta vest, zvedela je, da izrablja tajna, hudobna roka najdeno ogrinjalo in skuša na njo zvaliti sum zločina... In tedaj jo je

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

BERWYN — All brk. Engl. style home — by owner. 2 lge. bdrms. upstairs, cer. tile bath, new crptg. in liv. rm., din. rm. and stairway. Hot water heat, fin. bsmt., wet bar, stainless steel storms and screens. Call 10-8 P.M. 788-7494. (177)

LARAMIE — MILWAUKEE Brk. deluxe by owner, 2 flat. 6's. 3 bdrms. each. Full bsmt., 2 car garage, 2 encl. porches up and down. 283-1087

OAK PARK — 5 rm. condo, 2 lge. bdrms. and baths. Lots of closet space, elev. balcony, crptg., drapes, 2 car pkg. space. Close to church, schls., shpg., transp. 386-8284

REAL ESTATE FOR SALE

CRYSTAL CLEAR WATERS OF LAKE GITCHEGUMEE

5 MILES OF SANDY BEACH

OFFERS 1/2 ACRE MOBILE HOME SITE

COTTAGE TRAVEL TRAILER
\$995.00 — \$95.00 Down
\$21.00 Per Month
Open Daily 10 a.m. - 7 p.m.
Call 1-517-393-0450

Located 21 miles south of Traverse City on M-37 at Buckley
THINK OF IT—OWN YOUR OWN TRAVEL TRAILER SITE.
ELIMINATE HAVING TO RESERVE SPACE, NEEDLESS TRAVEL AND HIGH RENTAL RATES.
WE ALSO HAVE BEAUTIFUL COTTAGE SITES AVAILABLE WITH EXCELLENT TERMS.

WEAVER-KESSLER REALTY
4408 S. Cedar, Lansing, Mich. 48910

Name .....
Address ..... Phone.....
City and State ..... Zip.....

HELP WANTED

GET INVOLVED IN A
MEANINGFUL CAREER
"THE PLACE OF KINDNESS"

BETHESDA HOSPITAL

Has immediate professional opportunities for
R.N.'S — L.P.N.'S

No Shift Rotation

Excellent shift differential and starting salaries based on education and experience. New liberal employee benefits.

Call Personnel RO 1-6000, Ext. 203

2451 W. Howard Street

Chicago, Ill. 60645

An Equal Opportunity Employer

(180)

prijela divja jeza, besen srd jo je stresel in sklenila je z enim samim udarcem zapreti obrekovavcem usta.

Prilika se ji je kmalu ponudila. V petek na vse zgodaj ji prinesejo obvestilo, da ima kot častna dama drugi dan službo na dvoru. Poslala ji je to vest dama, ki je imela službo prejšnji dan, pošena, dobrosrčna, pridna žena. Kot grdo obrekovanje je bila zavrnila govorice, ki so krožile o Curriti, in kakor ji je nalagala dolžnost, je hitela naznaniti Curriti, da pride vrsta na njo, puščajoč ji prosto voljo, ali se hoče pokazati v palači ali ne...

Prvič po strašnem dogodku se je Currita nasmehnila. Tako zlobno se je vsakokrat nasmehnila, kadar ji je prišla srečna misel, ki je pospevala njene sebične namene...

Imela bo častno stražo v soboto. Kakor navadno se bosta peljala kralj in kraljica v večernicam v cerkev Atocha. Zbralo se je vedno veliko ljudstva, da bi videli mlado kraljico... In videli bodo tudi njo, Currito, na prvem mestu poleg kraljice... To bo obrekovavcem sapo zaprla...

Tako je računala Currita. Poznala je dobro svet, ki urejuje svojo sodbo in uravnava svoja dejanja po zgledih, katere vidi na visokih osebah... In zdelo se ji je dovolj, ako se le enkrat pokaže ob strani kraljice, — in pomirila bo javno mnenje in si ohranila častno mesto, katero je dosedaj zavzemala v prestolnici.

Krasno jutro tiste sobote je naznanjalo velelep dan. Currita je vstala že ob devetih in je odprla okno. Veselje ji je zaplalo v duši, kakor predokus bližnje zmage. O lepem vremenu so se na dvoru vozili v odprtih kočijah. Ni bilo dvoma, da se danes po večernicah kralj in kraljica popeljeta nekoliko na izprehod po Castellani. Tam se o tem času izprehaja ves elegantni Madrid. Videli jo bodo ob strani kraljice...

Strašila jo je le ena misel: voziti se bo morala po istih ulicah, po katerih je spremljala Jakoba v oni usodni noči, mimo cerkve, pred katero je izgovoril svojo zadnjo besedo, mimo ogla, kjer je padel in smrtnorajen kriknil na pomoč...

Pa kaj naj stori? Ali naj se mar da živo pokopati s svojimi petinštiridesetimi leti? Ali naj zaradi takih bojazljivih čustev mirno gleda, kako ji obrekljivi svet jemlje čast, prvo mesto, žezlo elegancije in "dobrega glasu", ki si ga je s tolikimi brezobzirnimi žrtvami ohranila do danes...?

Sama sebi se je smejala, da je tako nemirno čakala ure, ko se odpelje na dvor. Z izbranim okusom se je oblekla in si je nadela na prsi oba svoja križa, ki ju je smela nositi kot častna dama, enega od časa kraljice Izabele, drugega od sedanje kraljice Mer-

cedes. Iz predalčka si je vzela v srebro vdelan kosček svetega križa. Goreče je poljubila svetinjo in si jo je pritisnila na srce ter pri tem pobožno nagnila glavo in zatisnila oči, kakor bi z veliko gorečnostjo česa od Boga prosila. Spravila si je svetinjo v žep, kakor bi hotela, da jo varuje nesreče in nevarnosti.

Burno ji je bilo srce in kolena so se ji tresla, ko je stopala po stopnicah kraljeve palače. Dva lakaja sta šepetala med seboj in jo gledala...

Straža pred vrati Salete je udarila s helebardami ob tla, znamenje, da prihaja grandinja, in tedaj se ji je zopet dvignil ponos, se ji je iznova vzbudila sila volje, in zbrala je vso svojo drznost, šla skozi predsobe in prodrla celo v kraljevo sobo. Tam je mislila, da bo našla prvo komornico ali pa kakega granda, ki bo imel službo, ali pa zbrane že vse.

Ali soba je bila prazna... Currita je sedla nasproti vratom, ki so vodila v kraljeve zasebne sobe, in je čakala, da jo da kraljica poklicati.

Pa bila je preveč nemirna. Spet je vstala, je šla ven na balkon in gledala na trg de la Armeria, je stopila pred zrcalo ter si popravljala lase; nazadnje se je ustavila pred sliko Alfonza XII., ki so jo bili pred kratkim namestili v tej sobi.

Minilo je četrte ure in zdelo se ji je, da traja četrto stoletje. Vedno je še stala pred sliko.

Kar sliši, da se za njenim hrptom odpirajo vrata k stanovalju kraljice. Naglo se okrene. Nekdo je vrata zaprl, pa jih pustil priprta, kakor bi ga bil

ZA JESENSKE VEČERE

— Sivo flanelasto blago nove jesenske večerne obleke je okrašeno z glavami srebrnih žebličev. Iz njih sta tudi pas in široki rob ob globokem izrezu.

kdo drug naglo zadržal.

Currita je slišala rahel ženski glas, proseč glas, besed pa ni razumela. Drug, krepak moški glas pa je odločno vzkliknil:

"Ne, ne! Takoj!"

Currita je pobledela in se hudo prestrašila. Z roko je segla v žep, kakor bi iskala svetinjo...

Vrata so se odprla in prvi majordomo je vstopil, bled je bil in razburjen...

Currita se je delala, kakor bi še vedno opazovala sliko, krenila z glavo, mahnila z roko v pozdrav in rekla z boječim in negotovim glasom:

"Krasna slika! Nisem je še videla! Kdaj pa so jo namestili tukajle?"

Ali majordomo ji ni odgovoril. — Jecljaje ji reče in z napotkom, kakor bi izvrševal težko dolžnost:

"Njihovo Veličanstvo kraljica Vas odpušča iz službe in mi naroča, naj Vas obvestim, da ji vrnete častni križec!"

Sunkoma se je obrnila Currita, stisnila pesti in dvignila glavo, kakor bi hotela majordoma napasti... Uprla je vanj svoje širokoodprte, bledosive oči, razdraženost je sršela iz njih, ko da je zaušnico dobila v lice... strah se je zrcalil v njih zaradi izgubljene zadnje nade... onemogla jeza slabejšega, ki ga je uničil močnejši...

Z obema rokama je zgrabila križca in ju vrgla na tla...

VIII.

Silni udarec Currite ni uničil. Tudi je ni obšlo tisto neznano čustvo, pol jeza, pol strah, katero jo je obvladalo svoj čas v Loyoli... Pedro Fernandez je bil za njo, to je dobro čutila, zastopnik višjega bitja, Boga... za majordomom pa je stal le kralj, in ta je bil zanjo človek, zoper katerega je bil mogoč boj in katerega bi se dalo tudi premagati...

Ali njen bistri razum in mnogotera izkušnja sta ji pravila, da bi zastoj napenjalo vse moči svojega duha in vso svojo drznost in da bi zastoj trosila svoj denar... Njeni prejšnji prijatelji, sijajni krog družabnikov, jedro njenega življenja, njenega samoljubja, vse to je bilo za njo izgubljeno...

Nič ne vleče bolj ko zgled kraljev, cele množice osreči ali pa pogubi... Strogo so zavrnil Currito iz dvorne palače; edina napaka je bila, da se je to zgodilo tako pozno... Padla je veleljaska senora z višine svoje slave, šumno in z ropotom, ki spremlja velika javna pohujšanja... Kraljevi zgled pa bo gotovo potegnil za seboj ves Madrid... Če pade veliko drevo, tudi vse hiti, si nasekat drv z njega... (Dalje prihodnjič)

Oreški so važen pridelek

RALEIGH, N.C. — Tri odstotke pridelka povprečne letine so v Severni Karolini zemeljski oreški.

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St.

431-2088

17010 Lake Shore Blvd.

531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road

531-1235

K S K J

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLISKA JEDNOTA

(K.S.K.J.)

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA KATOLIŠKA PODPORNICA
ORGANIZACIJA V AMERIKI

sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa
tako po rojstvu.

- Izdaja najmodernejše vrste zavarovalnin za odrasle in za mladino:
- od \$500.00 do \$15,000.00 posmrtnine
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vsote \$600.00
- za odrasle člane bolniško podporo
- članom posodi denar za nakup doma.

Za seznam in pojasnila o tajniku ali tajnici v vaši okolici izpolnite
izresek in pošljite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K.S.K.J.)
351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431

Radi bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice)
v naši okolici.

IME .....
NASLOV .....
MESTO .....
DRŽAVA ..... CODE .....

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno,
da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko.
Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

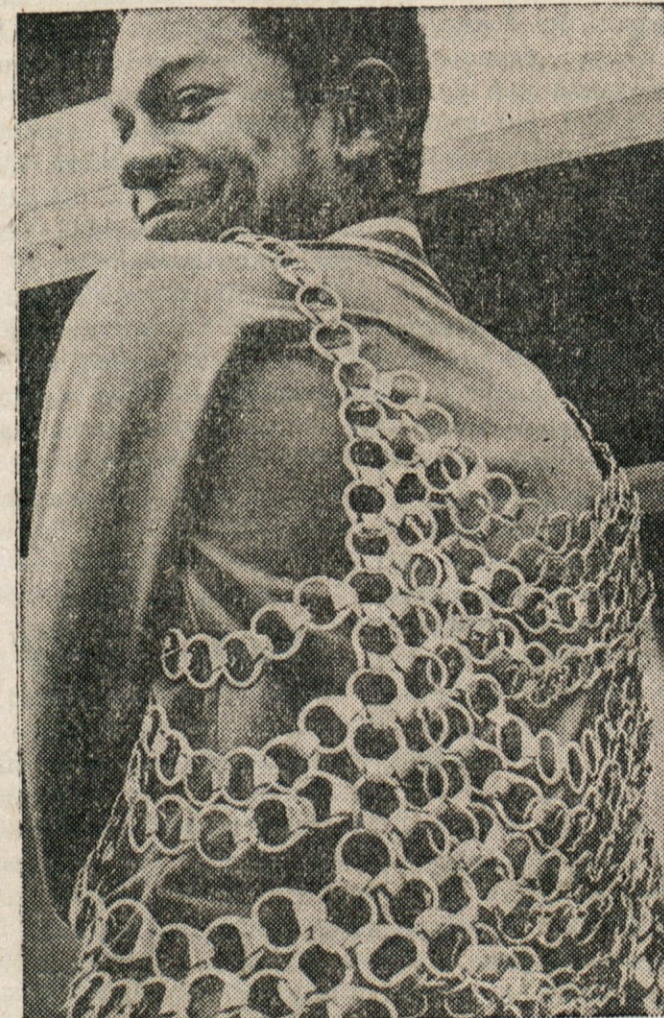
Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov: .....

Moj novi naslov: .....

MOJE IME: .....

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

SVOJEVRSTEN TELOVNIK — Philip Sims, 18 let stari
fant iz Wisconsin, se bori proti poluciji okolice. Na sliki
ga vidimo v "telovniku", ki ga je izdelal iz odpadnih
obročkov kanglic za pivo.

ZA PRETAKANJE VODE IRTISA — Delavca sta v velikanski cevi, skozi katero bo voda reke Irti tekla delno v suhe predele Kazakstana, ki jih hočejo umetno namakati.